

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratr[is] Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Primo: p[ro]pt[er] nati[ui]tat[is] hui[us] p[er]celle[n]tia[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. De nititate b. virg.

sarie. **P**rima est integritas scial' olspo
siois: ita scz q' sit integre ab omni peccati
corruptioe inimis q' pertinet ad virginita/
tē metis. **S**cda e fecunditas spualis as/
fectois p' quā vīcz chīm p'cipiat p'positū
scē opariōis. **T**ertia est sedulitas real
executiois p' quā vīcz ipm chīm pariat p'
effectu virtuose p'uersatiois. Et hec duo
pertinet ad spuale m'nitare. **D**e q' dīc dīs
Matth. xij. Quicunq' sece. vo. pa. m. 2c.
mī mea ē. **H**e s' dīc' vide. **L**teria ē
magnificetia impial' p'rtatis de q' etiā vide
s'. Et b' alijs sup' tact'. **G**el dic q' tertia
est magnificetia impial' seu regalis auto
ritat'. iuxta illud In capite ei' corona stel
lap duodeci. **G**l'p mī dī sit adorāda ad
o'adō latrīe. **O**, sic. **L**ol'stior ē chīm mī
el' q' crux: z' crux adorat' adoratō latrīe
igis. **S**z' ē q' mī dī spura creatura. **R**n'
der Tho. in. ij. p. q. xxv. q' latrīe soli deo
debet. **I**o nulla creatura adorari dī ador/
ratō latrīe. put' creatur' z' se venerantur.
Licz aut' creatur' insensibiles nō sunt ca/
paces veneratiois fm seip'as: creatura tñ
rōal' ē capax fm seip'am: z' tñ nulli pure cre
ature rōal' debet cult' latrīe. **L**u igis brā
hgo sit pure creatura rōal'is: nō debet ei
adoratio latrīe z' solum veneratio dulie.
Emineti' tñ q' ceter' creatur' inqntu ipa
est mī dī: z' tñ dī q' debet ei' nō q'liciūq' du
lia z' hyg'dulia. Ad illud at' q' obiectis di
cedi' q' crux nō ē capax veneratiois. put' in
se p'siderat' z' rōal'is ut signū remēorati
u' v'l' rep̄itariū chīm crucifixi. **U**n' adorā
do crucē nihil aliud adoram' q' chīm cru
cifixū. **H**ec b' Th. **G**l'p brā hgo obti
nuerit g're plenitudois. **N**o q' h' videt
ptinere ad p'uleg'ii chīm fm illō. **J**o. i. **V**l
dim' eū q'li yngentu a p're plenū g're er
bitat'. **S**z' ē q' agel' dī. **L**u. j. **A**ue. **Q**
pl. **R**n. b' Th. in. ij. p. q. xxvij. Quato ali
qd magi. app' p'incipio in q'libz g'ne
tato magi. p'cipiat effectu illius p'ncipij.
Un' dio. vi. liij. c. ele. hierar. q' agel' q' se
do ppinq'ores magi. p'cipiat de bonis di
uinis q' boies. **L**bis aut' ē p'ncipiū g're. **F**z
dignitatē q'de auctoritative. fm hūanitate
ho istru'metalr. **U**n' **J**o. j. dī. **G**rat'itas
p'lesuz chīm facta ē. **B**rā at' hgo ppinq's
fima fuit chīo fm hūanitatē q' ex ea acce
pit nascitā hūanitā: z' tñ p' ceteris maiorem

a chīo debuit g're plenitudois obtinere.
Ad illud aut' q' obiectis dicēsū q' vnicu
q' a deo daf' gra fm h' ad q' eligitur z' q'
chīs inqntu est hō ad h' fuit p'destinat';
elect' vt eēt p'destinat' fili' dī p'ntu' scī
sicadi. h' fuit libi xp'liūvt talē brēt g're ple
nitudois q' redūcat' in oēs fm q' dī. **J**.
De plenitudois ei' oēs accepim'. Sed
brā hgo rāta obtinuit g're plenitudois vt
eēt ppinq'sima auctor' g're ita q' cu' q' est
plen' oī gra in se recipere et cu' pariendo
qdām' grām in oēs dirimaret. **H**ec Th.
Sermo de nativitate gloriōse
virginis matris dei Marie.

Ransite ad

Rame oēs qui p'cupis'citis me.
Eccl. xxiiij. Nascitā sacra
sime mīs dī merito a nob' ē cu' oī devo/
tioe reverētia atq' leticia spu'la celeb'an
da. **L**et hoc p'cipie ppter tria.
Primo: p'p' natrāt' hui' p'celētia.
Scdo: p'p' v'rilitat' ei' magnificētia.
Tertio: p'p' dīnitar' reverētia.
Pri' oīg' p'p' h' p'paratio p'c'letia q' ap
paret triplicis. **P**rimo: q' h'mōi natūr
tas fuit figuris p'conizata vt in area h'ga
et plib' alijs. **S**cdo q' fuit a p'p'beris p'
nūciara. **E**fa. xj. Egregie h'ga de radice
ielle tñ. q' exponit ecclia di. **U**rgo dī ge
nitrix h'ga ē zc. **T**ertio q' fuit grāns
h'ornata Ber. Fuit p'cul'dubio mī dī an
setā q' nata. **I**dē. **N**erito nativitatis ei'
celeb'ramus q' nō filia tñ z' g're nascit'ur.
Scdo p'p' v'rilitat' magnificētia. Fuit
em nativitas glo' h'gins totū mūdo ma
xime v'l'is t' gaudiofa. **U**n' c'at' ecclia.
Ati'ras tua dī g'etrix h'go gaudiū anūcia
uit in ynu'lo mūdo zc. Annūciati'z
gaudiū mūdo a'gelicis spiritib' q' tūc edif'ca
tiois. **P**rouer. ix. **S**apia edificauit sibi do
mū. **I**cē sup' terrā ex' tib': q' fabricata est
arcā in q' repositū ē p'c'liū h'uanē redēptio
nis. **B**en. vij. Fac tibi arcā de lignis leu
gatis. **I**cē sc'tis defuctis p'rib' q' nata ē d
la q' portauit pugilē sue liberatiois. **L**u. j.
Visitauit t' fecit redēptionē plebis sue
Jo bñ p' exponi de nativitate h'gini glo'

riose illi Hester. **N**oua lux oiri visa ē et auxiliū ipēdē nos amonet et iustat ad gaudiū hoyor et tripudiū apud oēs. **T**uū gō brā bñ dñ noua lux a deo vero sole p̄ce dēs et oēs iustos illuminās. **E**n i psōna eō p̄t accip̄ illō Eccl. xxiiij. Ego feci ut i cel .i. in celestib⁹ virtis oiref lumen indeficito. sez gr̄e. Et p̄ noua lux bñ dñ orta in natiuitate hui⁹ p̄gimis. **A**n em̄ ortū ei⁹ q̄si oia tenebrosa erat et oēs in tenebris descendebant: h̄ in oitu hui⁹ p̄gimis cepit luceſcere noua lux dñe clementi dñe miez dñe bonitatis. Et seq̄. gaudiū. s. q̄ ad oēs angelos in celo: hono: q̄ ad hoies in mūdo: et tripudiū q̄ ad sc̄tos p̄es in limbo. **T**ertio p̄p̄ dñe maiestat̄ reuerētiā. **E**t h̄ p̄p̄ per tria specialiter. **P**ro p̄p̄ dñā p̄forū mitatē vt sez in h̄ nos p̄formem⁹ dñ q̄ vit̄ ḡne hāc singularis honozauit eā: etiā aūs q̄ in mundum nascere ornando eā atq̄ decorādo sp̄ali ornamento gr̄e. vñ Aug. in qđā ser. de nativitate dñi. **M**aria mat̄h̄ electa ē et sing. oēs creaturas p̄lecta oīb⁹ gr̄is fecūdata: oīb⁹ p̄tut⁹ ornata: oī sc̄itate in vtero m̄ris repleta vt de mū diffissim⁹ m̄fe mūdiſſim⁹ nascereſ fili⁹. **H**ec ille. **S**ed p̄p̄ dñā volūtate. f. adimplen⁹ dñ. **V**n Ber. in qđā ser. de nativitate marie. **L**otis medullis cordiū: tor̄ p̄cordiū rū affectib⁹: et votis oīb⁹ mariā hāc veniē remun̄ q̄ sic evolūras eō q̄ totū nos h̄revo luit p̄ mariā: hec inq̄ volūtas ei⁹ est h̄. p̄ nobis. **H**ec ille. **T**ertio p̄p̄ diuinā accep̄tabilitatē q̄ si acceptat dei fili⁹ obsequi sue sc̄tissime m̄ri impēlū acsi sibi ipēdeſ ref̄: sibi q̄pp̄ reputat ē faciū qđqd hono ſis aut feruīj m̄ri erbibet. **B**er. sug mis̄sus est. **N**ō ē dubiū qđqd in laudib⁹ m̄ris pferim⁹ ad filiū p̄mīnere: et ruris cū filiūz bonozam⁹ in laudib⁹ m̄ris nō recedimus. **H**ec ille. **D**ebem⁹ itaq̄ vt dixim⁹ deuoſiſſime ac reuerentissime mariā venerari et nativitatē celebrare. p̄p̄ dñe maiestat̄ reuerētiā: et h̄ p̄p̄ ep̄licē reuerētiā. **E**licet p̄p̄ reuerētiā dñe p̄formitatis: p̄p̄ reue‐rentiā dñe volūtatis: et p̄p̄ reuerētiā dñe vnde acceptabilitatis: vt dictū ē. **A**d h̄ ēt̄ p̄a p̄gimis benignitas inexplicabilis nos allicere dñ. **Q**ua v̄tiḡ benignitatem atq̄ mirandā cordiū ſu dulcedine in p̄bis allsumptis et in ei⁹ p̄sona p̄p̄positis nob̄ eius dēter oīdit. **N**ā desideras nob̄ subuenire

Ber. De natitate marie De excel.

Ex qz puritas hec virginis semp fuit cōtis
nua z pseuerā, nō aut puritas proplasto
ri. Unī grā puritas, viginis erat multo
efficacioris virtutis a malo pseruatiue et
ad bonū inclinatioñ qz puritas proplasto
ri. Poteat qppesatis faciliter a petō ca
ueret, qz in bono nullaten⁹ stabiles aut
firmi erāt. Eccl. xv. De ab initio stituit
hoiem⁹ reliqz eū in manu 2sil⁹ sui. Excel
lit etiā puritas marie puritatē oīm sc̄ifis
catōz. Et h̄ tripli exellētia.

Primo excellentia celeritatis.

Sc̄do excellentia copiositatis.

Tertio excellentia cōcabilitatis.

Primo exellētia celeritatis. Om̄es em
ali⁹ etiā sc̄ificati in vtero qn̄qz fuerūt in
pcto originali. Hieremias qppes in pter o
mīs sc̄ificatus ē h̄ nō longe aqz natus
Hier. i. Aqz exiros de ventre sc̄ificau
te. Joānes etiā baptista seruo mēse sc̄ifi
catus ē z ab originali purgat⁹ qn̄. Maria
visitavit helisabet. Tūc em̄ exultauit in/
fas i vtero ei⁹. Hec exultatio fm glo. fuit
h̄dā gaudiū qd p̄cepit ex p̄ntia ch̄i z et
grā z influentia sc̄itatis. Maria autem ab
ipa aie creatō sc̄ificata ē; vt p̄ ea dclara
bis dāte, dō i f. d̄cep. h̄gis Et sic d̄ alber
tus. Lorp⁹ maria factu ē in cōplexionez
pulcritudine optimū z aia ei⁹ pfectissima
creata ē quā pur⁹ h̄o h̄re potuit: in intelle
ctu acutissima z in alijs potētis nobilissima
ma q velut regia missa ē in corpuseculi vir
ginis z dat⁹ ē nobilissim⁹ āgel⁹ q custodi
ret eā. **Sc̄da ē exellētia copiositatis.** Nā
pm iordanū. Alijs in vtero sc̄ificatis fuit
collat⁹ q mūqz peccauerit mortalr: q tñve
nial⁹ nō peccauerit n̄ tener doctores. Da
rie aut ultra oēs h̄ collat⁹ ē q mūqz ēt pec
cauit venial. Et h̄ fuit p̄ulegiū maxime
grē q ipaz mariā sup̄ comūnē legē nature
corrupte extolleret. Sc̄ificati qd fuerūt
alij vt eēt digni ministri z p̄pere d̄: pu
ta dieremias: vt dignos ēt ad p̄pberadū
z idānes ad ch̄z baptizadū demōstrād.
sz h̄go glosa ad multo exellēt⁹ ministe
riū c̄ sc̄ificata ad h̄. s. q ēēt digna mf del.
Jō ml̄to fuit exellēt⁹ sc̄ificata vīc⁹ ab
oi qlicūqz culpa p̄seruatiua. Dic qppes b.
Aug⁹. ser. d̄ assūp. Si oēs sc̄os z sc̄as c̄
hic viueret z gregare potuisse⁹ z q̄rere
vīc⁹ talissem⁹ p̄d̄ansuz ēt alid⁹ n̄ putam⁹

nisi qd ioānes d̄. Si d̄isperim⁹ q pat̄n
bēm⁹: i p̄ nos seducim⁹ z vītas in nob̄ nō
est. In li. ar̄ v natura z grā d̄. Lū d̄ pat̄is
agis zc̄. Et Ber. Ego puto q copio
sor sc̄ificato: s b̄d̄icto: s in mariā deside
rit qz in alios in vīo sc̄ificatos qd soluz
ip̄z orti sc̄ificaret: z c̄ vīta ei⁹ deinceps
imūne ab oi petō 2fuarer: qd alteri nem̄
ni inf̄ natos mulierū credid⁹ esse donatū.
Tertia ē exellētia cōcabilitatis. Nā
h̄ abūdās grā a ioāng baptā l̄ prez mīs
effluerit qz abo et h̄ receperit p̄pberadū
grām. Eb̄ ip̄a tm̄ p̄gine sic i puritate p̄ ge
plentitudinē. 2fuitata rata grē copiositas
solū i parētes ei⁹z i oēs hoies se diffudit,
vt faciter possum⁹ dicere fā de mīs qz de
filio: qz de plenitudinē ei⁹ oēs accepim⁹ q
re āgel⁹ bñ d̄ ad eā. Que grā plena. Unī
Ber. Maria mīc sinū aguit vniuersit
de plenitudine ei⁹ oēs accipit̄r: captiuus
redēptōz: eger curationē: trist⁹. Isolatōz
petōz venia: iust⁹ grām: āgel⁹ leticiā: sū
dei carnis substātiā: deniqz tota trinitas
gl̄az. Hec ille. Ide in h̄dā t̄. d̄ assūp. Quis
em̄me h̄gīm̄ gloe l̄ogitudinē: latitudi
nē sublimitatē: z p̄fuditatem in/estigare qz
at. Nā l̄ogitudo ei⁹ vīc⁹ ad noīissimū vīc⁹
inuocatib⁹ eā subueniet vniuersit, lacitudo
ei⁹ replet orbē terrar⁹ vt d̄ plenitudine
ei⁹ plena sit oīs fra: sublimitas ei⁹ vīgne
ciuitatis hierusalē inuenit reparationē
p̄fuditas ei⁹ exītib⁹ in tenebris z vīmba
mort⁹ obtinuit redēptionē. Hec ille. Bñ
igis grā plena sicut qppes plena grā qz nullū
in ea locu p̄tū q̄lecuīqz inuenire potuit.
Excellētissima igis ē puritas vīgnis mīs
grīne amēm⁹. Hac tota deuotō vñegē
mūr: vt p̄ eā celestis grē nob̄ alīqz p̄s
tio largiā. Hec ē ḡ p̄ma sue puritas, eā
celētia oīs vīc⁹ māck vniuersalis exclu
sio: qz in materia stelle intelligē p̄t.

**Sc̄da ē q̄ ē puritas clari
luminis diffusiva: z h̄ intelligit in lumine
stelle. Lumē autē stelle q̄ modicū nō mul
tū clarū esse videtur. hoc est quia a nob̄s
alonge conspicit: nam si de spīnq̄ vides
rem⁹ magna p̄fecto stella z magnū ei⁹ lu
men nob̄ appareret. Similiter si d̄s nō
deat excellētia luminis z claritatis spīa**

inviolabilis puritatis F. CXVI

lis marie: h est qz ea nō nisi alonge spis/ ad nos querete. Quod em possēt illi oculi sui
cit: z forte faro z sine deuotio affectio
de ea cogitat. Appropinq ad eā p affectū
spalā videbis excellētia claritatis eius.
Berñ. sup. Iohannes ē. Iohannes est illa nobilis
stella ora ex iacob cui radī illūinat vni
versū mūndū cui splēdor in lugis p̄fulget
z inferos penetrat. Hec ille. Illuminat si/
qđ āgeliōs radio lēcie. Iudit. xv. Tu gla
bierlāntu leticia isti. Ite iustos hoies ra
dio gr̄e. Un de ea cāfat eccl̄a. Per te iu
stis fert gr̄a. Ite. Cui vita inclita cum
cas illustrat eccl̄as. tā. s. triumphātē q̄ ni
litate mō victo. Ite p̄tores radio indul
gence. Un cāfat eccl̄a. Per te reis donat
venia. Prouer. ij. Lignū vite est his qui
app̄henderit ea rc.

Tertia excellentia est q̄rē
puritas sacre viginis eleuatiua. s. ad ma/
rinā z inextimabili dignitatē. Gr̄a q̄ppe
q̄ purgatus ē hieremias eleuabat eū seu
disponebat ad dignitatē. p̄fhe. vt dictū ē.
Gr̄a q̄ purgat⁹ eff ioānes eū eleuabat
ad dignitatē baptiste: s gr̄a q̄ p̄seruata ē
maria ab si macta eleuabat ea ad digni
tatē matr̄ di. Gr̄a q̄dē hieremie magna
gratia ioānis maior s gr̄atia marie mari
ma z excellētissima: z hec excellētia intelli
ḡis p̄ altitudinē stelle q̄ in alto sita ē z ele
uata: s br̄a vgo p̄p̄ suā puritatē admirā
bile dignitatē celitudine ē eleuata. Et h
etia p̄z p̄ puritas marie puritatē āgeliō
excellit. Puritas em āgeliōz z sc̄itas ē ad
h̄ v̄ sine digni ministri di. Heb. i. Dēs se
administrator̄ sp̄us iſ ministeriū missi
p̄p̄ eos q̄ hereditatē capiū salutis. Pur
itas aut̄ marie vt dictū ē ad h̄ erat vt ess̄
digna māt̄ dei. Un puritas ei⁹ puritate
āgeliōz tātē excellētior facta ē q̄nto diffe
ret⁹ p̄ illis nomē hereditauit. Juxta qđ
di. Ans. Decebat viginē mīfēz di ea puri
tate nitere q̄ maior sub do neq̄t intelligi.
Hec ille. Ad hāc itaq tātē puritatē ma
trērāteam⁹ vt p̄ ea n̄ris macta purga
ti mereamur: z ve nob̄ se benignā offerat
exēplo ei⁹ satagam⁹ diligere puritatē nā
alit̄ q̄t̄ sibi ec̄ n̄ possūm⁹ q̄ puritatē sp̄ h̄uit
sp̄ amauit: z sp̄ h̄auit: mīt z nos dixerit
m̄ puritatē. Nā quō possem⁹ dicere. Eia
gaduocata n̄a illos tuos misēdes octos

ad nos querete. Quod em possēt illi oculi sui
purissimi z puritatē z elatoris ad p̄scia z fe
ditate victoz mactata z i eis incurterat se

Sedā principal' excellētia querterat
ē excellētia inextimabili dignitatē
Hec ē ei sup oes creaturas Agnisi
sia. ad ilūmādū at h̄mōi dignitatē excellē
tia p̄figurata ē p̄ arcā testimoni. De q̄ exod.
xxvij. Fecit beseleel arcā d̄ lignis sethīc.
beseleel q̄ p̄p̄ in p̄fata vmbra di v̄l vmbra
culi diuinū. Nō p̄ ip̄m p̄ intelligi fili⁹ d̄i⁹
incarnat⁹ v̄l incarnat⁹ q̄ fabricauit sibi ar
cā. i. dtām vginē. Et p̄ hac aur figura arce
p̄t intelligi triple excellētia dignitatē.

Priā ē dignitas gnōse nobilitas. Hec iſ
telligif p̄ materia arce. **S**edā est digni
tas gnōse p̄tuositā. Hec intelligif p̄ or
natū arce. **T**ertia dignitas p̄uilegiose
siglaritas. Hec intelligif p̄ ea q̄ erat i arca

Mirima ē dignitas gratio
tiose nobilitas; q̄ intelligif p̄ materia arce
ce q̄ erat de lignis sethīm q̄ sūt ligna nobis
lia z ip̄utribilitā: p̄ q̄ intelligif p̄tiarebe et
regel ex q̄bo d̄ic̄t̄ vgo maria q̄ illi fuēt
nobiles ip̄utribiles i mēcōys hoiz. Eccl.
Alij. Corp̄a eoz i pace sepulta s̄t vīnet
noi eoz i ḡiatōes z ḡiatōes. Fuit ita
q̄ vgo br̄a de q̄ne p̄tiarchalit̄ regalit̄ la
cerdotali. Un eccia. Natas glōse viginis
marie ex semine abrae ora de tribu iuda
clara ex st̄p̄e d̄o. De nobilitate br̄e vgu
nis vide sup̄ i f. de assū. ij. c p̄ncipali. arca

Secūda est dignitas gra
tiose p̄tuositā: q̄ intelligif p̄ ornariū arce
erat em deaurata. Surū aut̄ rōne p̄cōsi
tatis dat intelligere charitatē z grām q̄ p̄
cū habz inextimabili z p̄cū dar oīl̄ op̄is
b̄ p̄tuosis. Facit em op̄a p̄tuū esse ficio
sa z meritaria. De h̄ auro d̄. Apocal. ij.
Suadeo tibi emere auz ignisū z p̄batū
vt locuples fias. Hec est ergo sedā digni
tas marie que dicit̄ gratiosa virtuositas
qua grātia z virtutib⁹ plena. Berñ. Nō
decuit mariam cōmunes habere grātias
nec paucas que sūmū gestabat in vtero
sed quicquid sūmū: q̄cquid altissimū fuit
in grātia: hoc abūdantissime possidebat.
Ide. Verito de te br̄a vrgo plenitudo